

PART I

It is an ancient Mariner,
And he stoppeth one of three.
«By thy long grey beard and glittering eye,
Now wherefore stopp'st thou me?»

The Bridegroom's doors are opened wide,
And I am next of kin;
The guests are met, the feast is set:
May'st hear the merry din.»

He holds him with his skinny hand,
«There was a ship,» quoth he.
«Hold off! unhand me, grey-beard loon!»
Eftsoons his hand dropt he.

He holds him with his glittering eye—
The Wedding-Guest stood still,
And listens like a three years' child:
The Mariner hath his will.

The Wedding-Guest sat on a stone:
He cannot choose but hear;
And thus spake on that ancient man,
The bright-eyed Mariner.

PRIMERA PART

Era un vell mariner. Quan tres donzells passaven,
l'un d'ells va deturar.
«¿Per què m'atures, digues,
barba grisa i ull clar?»

Les portes són obertes a la casa del nuvi
i sóc dels més parents;
la festa ja és a punt i els convidats s'apleguen:
quin bell brogit! ¿No el sents?»

Amb la mà descarnada el mariner l'atura.
«Un dia era un vaixell...», li vol contar.
«Ah, deixa'm, vés, taujà de barba grisa!»
I el deixa aquella mà.

Però amb els ulls ardents el deturava.
Quiet s'està el donzell
i com un minyonet de tres anys se l'escolta,
tal com volia el vell.

El convidat a noces s'asseu en una pedra:
no pot sinó escoltar;
i el vell així parlava,
el mariner d'ull clar:

The fair breeze blew, the white foam flew,
The furrow followed free;
We were the first that ever burst
Into that silent sea.

Down dropt the breeze, the sails dropt down,
'Twas sad as sad could be;
And we did speak only to break
The silence of the sea!

All in a hot and copper sky,
The bloody Sun, at noon,
Right up above the mast did stand,
No bigger than the Moon.

Day after day, day after day,
We stuck, nor breath nor motion;
As idle as a painted ship
Upon a painted ocean.

Water, water, every where,
And all the boards did shrink;
Water, water, every where,
Nor any drop to drink.

The very deep did rot: O Christ!
That ever this should be!
Yea, slimy things did crawl with legs
Upon the slimy sea.

S'alçava un bon ventet, volà l'escuma blanca
al solc de l'aigua, com si lliure fos;
érem els primers homes
que veien aquell mar silencios.

Però s'aturà el vent, queien, lasses, les veles:
era una cosa trista com el més trist atzar.
No gosàvem parlar per no interrompre
el silenci del mar.

En un cel càlid, de color de coure,
en ple migdia, el sol sanguinolent
al cim del pal s'estava
com la lluna, taiment.

Vam passar dies i més dies
sense un alè d'oratge, amb un immòbil fat;
estàvem tan quietes com un pintat navili
en l'oceà pintat.

L'aigua, l'aigua per totes bandes;
tot el fustam cruixí.

L'aigua, l'aigua per totes bandes:
ni un glop per a engolir.

Oh Crist! El fons del mar es corrompia.
Que això possible fos!
Uns éssers llefiscosos amb potes, lents, anaven
damunt el mar fangós.

PART IV

«I fear thee, ancient Mariner!
I fear thy skinny hand!
And thou art long, and lank, and brown,
As is the ribbed sea-sand.

I fear thee and thy glittering eye,
And thy skinny hand, so brown.»—
Fear not, fear not, thou Wedding-Guest!
This body dropt not down.

Alone, alone, all, all alone,
Alone on a wide wide sea!
And never a saint took pity on
My soul in agony.

The many men, so beautiful!
And they all dead did lie:
And a thousand thousand slimy things
Lived on; and so did I.

I looked upon the rotting sea,
And drew my eyes away;
I looked upon the rotting deck,
And there the dead men lay.

QUARTA PART

«Em fa por aquesta mà tan descarnada!
Em fas por, mariner!
Ets tot escardalenc i de pell bruna
com la sorra del mar i el seu roquer.

Temo els teus ulls encesos,
la teva mà colrada, amb pell i os...»
Convidat a la noça, no temis,
que no caigué el meu cos.

Tot sol, tot sol, tot sol en el mar ample,
tot sol jo vaig estar.
De l'angoixa que a l'ànima sentia
cap sant no em rescatà.

Que ben plantats, tants homes!
I reposava, mort, tot mariner.
Però milers, milers d'éssers fangosos
vivien. Jo també.

Vaig mirar-me la mar que es corrompia
i els ulls se n'apartaven; vaig mirar
la podrida coberta,
i els morts jeien enllà.

To walk together to the kirk,
And all together pray,
While each to his great Father bends,
Old men, and babes, and loving friends,
And youths and maidens gay!

Farewell, farewell! but this I tell
To thee, thou Wedding-Guest!
He prayeth well, who loveth well
Both man and bird and beast.

He prayeth best, who loveth best
All things both great and small;
For the dear God who loveth us,
He made and loveth all.

The Mariner, whose eye is bright,
Whose beard with age is hoar,
Is gone: and now the Wedding-Guest
Turned from the bridegroom's door.

He went like one that hath been stunned,
And is of sense forlorn:
A sadder and a wiser man,
He rose the morrow morn.

Anar cap a l'església
i pregar junts allí,
tothom agenollat davant del Pare,
els vells, els minyonets, l'amistat clara,
la joventut, la noia al bell florit.

Adéu! Adéu! Però una cosa, encara,
convidat a les noces, ara et vol dir aquest vell:
resa bé qui bé estima
l'home i també les bèsties de la terra i l'ocell.

Resa millor qui més estima els éssers,
grans o petits, del món;
Déu, que amb la seva amor ens agombola,
els estima també: per Ell hi són.

El mariner de la mirada encesa,
a qui la barba els anys van emblanquir,
se n'és anat. I el convidat a noces
lluny del casal del nuvi fa camí.

Va com estabornit, i semblaria
que una boira el sentit li embolcallà:
però amb més seny i més tristesa
s'alçava l'endemà.

Ode to the nightingale (1819)

My heart aches, and a drowsy numbness pains
My sense, as though of hemlock I had drunk,
Or emptied some dull opiate to the drains
One minute past, and Lethe-wards had sunk:
'Tis not through envy of thy happy lot,
But being too happy in thine happiness, -
That thou, light-winged Dryad of the trees,
In some melodious plot
Of beechen green and shadows numberless,
Singest of summer in full-throated ease.

O, for a draught of vintage! that hath been
Cool'd a long age in the deep-delved earth,
Tasting of Flora and the country green,
Dance, and Provençal song, and sunburnt mirth!
O for a beaker full of the warm South,
Full of the true, the blushful Hippocrene,
With beaded bubbles winking at the brim,
And purple-stained mouth;
That I might drink, and leave the world unseen,
And with thee fade away into the forest dim:

Fade far away, dissolve, and quite forget
What thou among the leaves hast never known,
The weariness, the fever, and the fret
Here, where men sit and hear each other groan;
Where palsy shakes a few, sad, last gray hairs,
Where youth grows pale, and spectre-thin, and dies;
Where but to think is to be full of sorrow
And leaden-eyed despairs,
Where Beauty cannot keep her lustrous eyes,
Or new Love pine at them beyond to-morrow.

Away! away! for I will fly to thee,
Not charioted by Bacchus and his pards,
-But on the viewless wings of Poesy,
Though the dull brain perplexes and retards:
Already with thee! tender is the night,
And haply the Queen-Moon is on her throne,
Cluster'd around by all her starry Fays;
But here there is no light,
Save what from heaven is with the breezes blown
Through verdurous glooms and winding mossy ways.

I cannot see what flowers are at my feet,
Nor what soft incense hangs upon the boughs,
But, in embalmed darkness, guess each sweet
Wherewith the seasonable month endows
The grass, the thicket, and the fruit-tree wild;

White hawthorn, and the pastoral eglantine;
Fast fading violets cover'd up in leaves;
And mid-May's eldest child,
The coming musk-rose, full of dewy wine,
The murmurous haunt of flies on summer eves.

Darkling I listen; and, for many a time
I have been half in love with easeful Death,
Call'd him soft names in many a mused rhyme,
To take into the air my quiet breath;
Now more than ever seems it rich to die,
To cease upon the midnight with no pain,
While thou art pouring forth thy soul abroad
In such an ecstasy!
Still wouldst thou sing, and I have ears in vain -
To thy high requiem become a sod.

Thou wast not born for death, immortal Bird!
No hungry generations tread thee down;
The voice I hear this passing night was heard
In ancient days by emperor and clown:
Perhaps the self-same song that found a path
Through the sad heart of Ruth, when, sick for home,
She stood in tears amid the alien corn;
The same that oft-times hath
Charm'd magic casements, opening on the foam
Of perilous seas, in faery lands forlorn.

Forlorn! the very word is like a bell
To toll me back from thee to my sole self!
Adieu! the fancy cannot cheat so well
As she is fam'd to do, deceiving elf.
Adieu! adieu! thy plaintive anthem fades
Past the near meadows, over the still stream,
Up the hill-side; and now 'tis buried deep
In the next valley-glades:
Was it a vision, or a waking dream?
Fled is that music: - Do I wake or sleep?

A un rossinyol

Em sento el cor malalt i, endormiscats, s'apaguen
els meus sentits, com si hagués pres cicuta
o algun feixuc beuratge ara mateix, fet d'opi,
i el Leteu m'engolís en la seva aigua;
i no és que tingui enveja de la teva ventura,
sinó perquè massa feliç em sento
en el teu goig, oh Dríade d'ales lleus en els arbres!,

tu, que en algun melodiós recer,
entre faigs verds i innumerables ombres,
a plena gorja dius l'estiu amb cançó fàcil.

Tingués un glop de vi que llargament
refredava la terra ben cavada,
on gustés Flora i les quintanes verdes,
dansa i cant provençal i assolellada joia!
Oh, si del Sud calent tingués un veire,
ple del roig hipocràs, del veritable,
i arran, fent-hi l'ullet, enllaçades bombolles,
i els llavis se'm tenyissin de la púrpura;
pogués beure i anar-me'n del món, que no em veiessin,
i amb tu esvair-me en la foscor dels boscos!

Lluny esvair-me, fondre'm i del tot oblidar
el que mai no has sabut entre les fulles:
el cansament, la febre i l'enuig d'on els homes
l'un a l'altre se senten gemegar; i on els grisos,
tristos cabells darrers agita la sofrença
i empal·lideix el jove com un espectre i mor;
on, només de pensar, ja la tristesa ens omple
i el desconhort, amb plom a les parpelles;
on els ulls clars no serva la beutat
i el nou amor només ens plau un dia.

Oh, lluny, ben lluny! Cap a tu volaré,
no endut per lleopards en el carro de Bacus,
sinó amb la poesia d'ales subtils, encara
que la feixuga ment vacil·li i es deturi.
Ja sóc al teu costat! Fa una nit tendra
i el seu tron és potser la Lluna reina, amb totes
les estrelles entorn com un gran vol de fades;
però cap claredat ací no arriba,
sinó la que del cel l'airet ens porta, en verdes
ombres i pels camins serpejants, plens de molsa.

Les flors que tinc al peu no puc pas veure
ni quin suau encens volta les branques,
però dins la tenebra olorosa endevino
tota dolçor que el mes, oportú, dóna a l'herba,
a la bardissa i al fruiter salvatge,
a l'arç blanc i a la rosa de pastor,
a violes de pressa marcides entre fulles
i a la filla del maig quan al bell mig arriba:
la gran, aquella rosa d'almesc, que té rosada,
on als vespres d'estiu tantes ales murmuren.

En la foscor t'escolto, i si moltes vegades
m'he mig enamorat de la Mort que ens alleuja
i en versos pensatius la cridava amb noms dolços

perquè l'alè tranquil em prengué dins de l'aire,
més que mai sembla amable ara el morir,
acabar a mitjanit, sense sofrença,
mentre l'ànima vesses,
extasiat. Encara
cantaries, i jo tindria en va l'oïda:
al teu fúnebre cant seria terra i herba.

Per a la mort, ocell immortal, no vas néixer.
Cap poble famolenc no t'extermina,
i la veu que ara sento en la nit fugissera
pagès i emperador d'altre temps l'escoltaven.
Qui sap si el mateix cant passava en la tristesa
del cor de Rut quan era, enyoradissa,
entre el blat foraster i li venien llàgrimes;
aquell cant que encisava els màgics finestrals
oberts damunt l'escuma d'unes mars perilloses
en les terres de fades, ja desertes.

Desertes! Aquest mot és com una campana
i em diu que et deixi i vagi sol amb mi.
Adéu! No enganya pas la Fantasia,
elf mentider, tant com la gent ens deia.
Adéu, adéu! S'apaga el teu himne planyívol
enllà del prat, damunt la tranquil·la riera
i pel flanc del turó; i ara s'enfonsa
als racons de la vall, a l'altra banda.
Era una visió o un somni? Ja fugia
la música. Em desperto o dormo encara?

(Versió de Marià Manent, Versions de poesia anglesa i nord-americana. Alpha.)

ODA A UN ROSSINYOL (trad al valencià de Robert Cortell)

I

*Em fa mal el cor i una punyent letargia
atabala els meus sentits, com si després
d'haver begut cicuta o apurat un fort
narcòtic m'haguera enfonsat al Leteu:
no perquè tinga enveja de la teua felicitat,
sinó pel goig que em fa la teua gràcia
quan, alada de llum, nimfa dels arbres,
en algun lloc melodiós
de verdes fagedes i ombres infinites
lliures a l'estiu la plenitud del teu cant.*

II

*¡Ah, si un glop de vi refredat un llarg temps
a la terra pregona, em fera gust
a Flora i campanya, a balls
i cançons provençals, i a solellada festa!
¡Ah, si el càlid sud omplira el meu got
d'un magnífic i enardidor hipocràs,*

*amb bombolles enllaçant-se a la vora
i la meua boca tenyida de porpra,
i que en beure abandonara el món d'amagat
per perdre'm amb tu a la foscor del bosc!*

III

*Perdre'm lluny, fondre'm i oblidar
tot allò que, entre les fulles, tu mai no has conegut:
el cansament, la febre i el neguit que se senten
ací on s'escolten els gemecs dels homes
i la tremolor sacseja els seus darrers cabells blancs,
on la joventut esdevé un espectre
i el pensament s'amara de dolor
quan mor l'esperança,
on la bellesa no pot conservar la seua brillantor
ni preservar un nou amor per al demà.*

IV

*Lluny! Molt lluny! Perquè he de volar cap a tu,
no conduït per Bacus y els seus lleopards,*

*sinó en les invisibles ales de la poesia,
tot i que la ment dubte, negada i confusa.
Ja sóc amb tu! Suau és la nit
i potser la Lluna regnarà al seu tron,
amb les seues màgiques estrelles al voltant,
però ací no hi ha llum,
només la que davalla del cel quan bufa la brisa
per rieres serpejants de molsa obscura.*

V

*No puc veure les flors que hi ha sota els meus peus,
ni el blanc encens que penja de les branques,
i, en la perfumada foscúria, imagine
els encants propis de l'estació presents
a l'herba, a les garrigues i als fruiters silvestres,
als rosers de pastor i als blancs espins,
a les violetes que es marceixen sota la fullaraca
i a la filla primogènita de mitjan maig:
rosa d'almesc que germina arrosada de vi,
amb brunzit de mosques en les vesprades d'estiu.*

VI

*Escolte en la foscúria, i si prou sovint
vaig estimar la mort com un remei,
crident-la amb tendresa en versos absorts
que escampaven per l'aire el meu alè assossegat,
ara més que mai em sembla bell morir,
extingir-me sense dolor al cim de la nit,
ahora que tu vesses l'ànima a fora
en un èxtasi de cants
que seguiran encara que em convertisca en terra
i ja no puga admirar el teu rèquiem profund.*

VII

*Tu no has nascut per a la mort, ocell immortal,
ni generacions feréstegues et faran rodar per terra.
La veu que escolte en la nit ja la sentiren
en un altre temps emperadors i bufons;
potser aquest mateix cant va il·luminar un camí
en el trist cor de Ruth, quan amb nostàlgia*

*plorava envoltada de camps de blat estrangers,
i també va encisar altres vegades
els màgics finestrals oberts a l'escuma
de perillosos mars en indrets de prodigi ja oblidats.*

VIII

*Oblidats! Paraula que repica com una campana,
mentre m'allunye de tu anant cap a la meua
soledat.*

*Adéu! La fantasia no sap enganyar tan bé,
follet mentider, com la seua fama faria pensar.*

*Adéu! Adéu! El teu himne llastimós s'esvaeix
al passar prop dels prats, sobre el rierol quiet,
allà al vessant, i després s'enfonsa profundament
a les clarianes de la propera vall.*

*Ha estat una visió o he somniat amb els ulls oberts?
La música ja s'ha acabat. Dorm o estic despert?*

Ozymandias

I met a traveller from an antique land
Who said: Two vast and trunkless legs of stone
Stand in the desert. Near them on the sand,
Half sunk, a shatter'd visage lies, whose frown
And wrinkled lip and sneer of cold command
Tell that its sculptor well those passions read
Which yet survive, stamp'd on these lifeless things,
The hand that mock'd them and the heart that fed.
And on the pedestal these words appear:
"My name is Ozymandias, king of kings:
Look on my works, ye Mighty, and despair!"
Nothing beside remains: round the decay
Of that colossal wreck, boundless and bare,
The lone and level sands stretch far away.

Percy B. Shelley, 1817

Vaig conèixer un viatger d'un antic país / Que va dir: dues vastes cames de pedra sense tronc / S'aixequen al desert. Prop d'elles, a la sorra, / Mig soterrades, reposa un rostre destrossat. El seu semblant, / Els seus llavis arrugats, el seu fred gest de domini i menyspreu / confirmen que el seu autor va comprendre aquestes passions / que, gravades en pedres inerts, sobreviuen / a la mà que va saber copiar-les amb menyspreu / i al mateix cor que las va alimentar. / Cisellades sobre aquestes coses sense vida / Prou va llegir el seu escultor les passions que encara sobreviuen / la mà i el cor d'aquell qui les substentà. / I apareixen al pedestal aquestes paraules: / "Em dic Ozimàndies, rei de reis. / Contempla les meves obres, tu, poderós i desespera." / Res roman. Al voltant de la decadència / D'aquesta immensa ruïna, il·limitada i despullada / S'estén llunyana la sorra solitària.

"MY NAME IS OZYMANDIAS, KING OF KINGS,

LOOK ON MY WORKS, YE MIGHTY, AND DESPAIR!"

NOTHING BESIDE REMAINS, ROUND THE DECAY

OF THAT COLOSSAL WRECK, BOUNDLESS AND BARE

THE LONE AND LEVEL SANDS STRETCH FAR AWAY."